

Helhedsorienteret vandforvaltning

Arbejdet med Vandområdeplaner

28. november 2018

Kontorchef Peter Kaarup

Vandområdeplaner – forventet tidsplan

22. december 2021: Vandområdeplan 2021-2027 forventes offentliggjort

22. december 2019: Basisanalyse med tilstands vurdering og risiko analyse

22. december 2020: Forslag til Vandområdeplan offentliggøres i 6 mdrs. høring

Basisanalyse

For Vandområdeplaner 2015-2021

*Overfladevandets og grundvandets
karakteristika*

Påvirkning og arealanvendelse

Tilstand og risikovurdering

Vandområdeplaner – forventet tidsplan

22. december 2021: Vandområdeplan 2021-2027 forventes offentliggjort

22. december 2019: Basisanalyse med tilstands vurdering og risiko analyse

22. december 2020: Forslag til Vandområdeplan offentliggøres i 6 mdrs. høring

Frem mod basisanalyse og forslag til vandområdeplan gennemfører MVFM en lang række projekter med det formål at forbedre viden og det faglige grundlag

Der informeres om projekterne i Faglig Referencegruppe og i Blåt Fremdriftsforum

Faglige Referencegruppe kan rådgive i faglige spørgsmål af relevans for vandområdeplanerne på et tidligt stadium, og inden linjen på disse områder fastlægges politisk. Deltagere i gruppen er repræsentanter for forskningsinstitutioner, rådgivende konsulentfirmaer og interesseorganisationer

Blåt Fremdriftsforum er nedsat for at muliggøre en tæt dialog mellem MFVM og de væsentligste interessenter på vandplanområdet.

Grundvandsprojekter i Miljøstyrelsen

Projekt	Status
Grundvandsforekomsternes påvirkning af målsatte søer og GATØ	DCE og GEUS udvikler en metode til at vurdere, hvordan grundvandsforekomster påvirker tilknyttede målsatte søer og grundvandsafhængige terrestriske økosystemer – såvel deres kvantitative og kemiske påvirkning.
Grundvandsforekomsternes kemiske påvirkning af målsatte vandløb og kystvande	DCE og GEUS udvikler en metode til at vurdere, hvordan grundvandsforekomster kemisk påvirker målsatte vandløb og kystvande.
Screeningsværktøj til vurdering af vandindvinding ("VandWeb")	GEUS har udarbejdet et screeningsværktøj vedr. vandindvindings påvirkning af vandløbs tilstand. Testfase gennemføres med henblik på anvendelse i kommunernes administration af vandindvindingstilladelser.
Model til vurdering af vandindvinding	DCE og GEUS står bag projektet, som skal kvalificere vidensgrundlaget for VandWeb og danne grundlag for en vurdering af, hvorvidt screeningsværktøjet også kan anvendes for mindre vandløb.

Grundvandsprojekter i Miljøstyrelsen fortsat

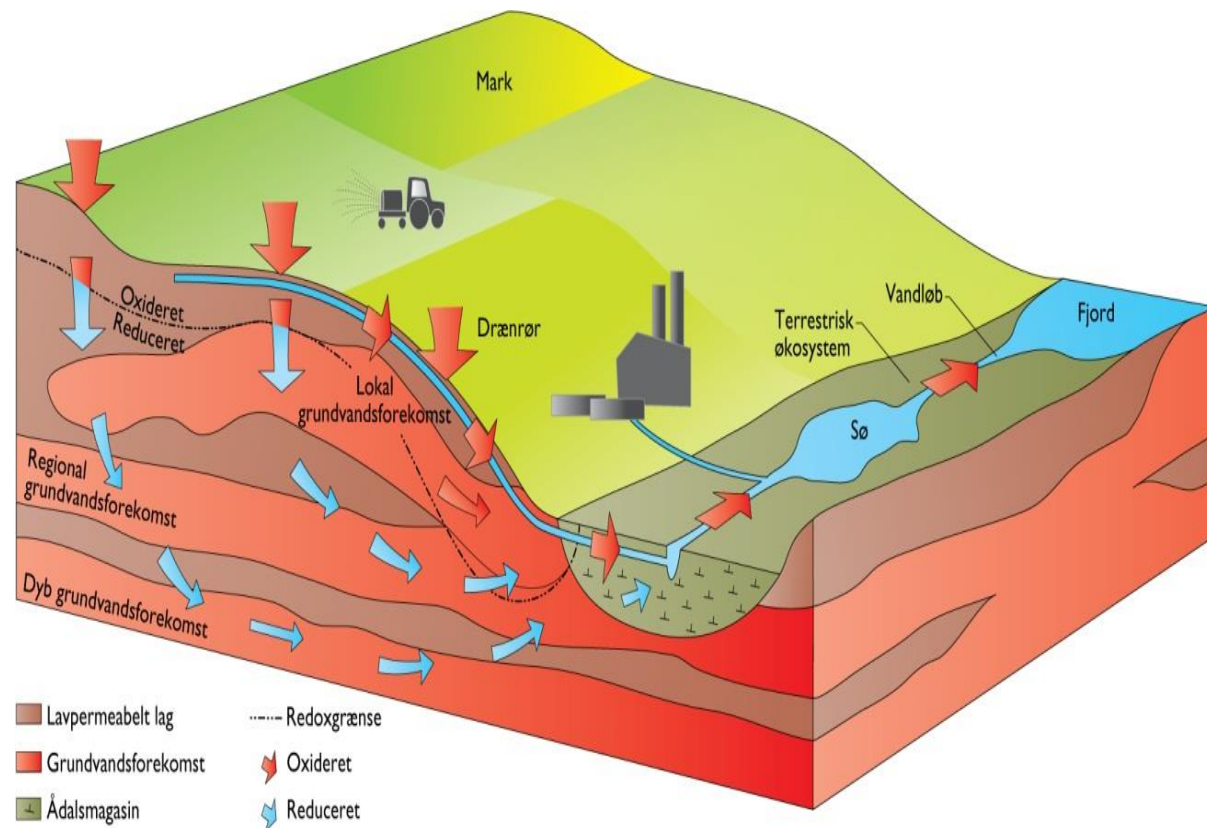
Projekt	Status
Empirisk undersøgelse af vandindvindings effekt på vandløbsøkologi	DCE gennemfører et projekt, der skal belyse de økologiske effekter af reduceret vandføring. Projektet afsluttes i marts 2019.
Ny afgrænsning af grundvandsforekomster	Primo 2019 vil GEUS foretage en ny afgrænsning af de danske grundvandsforekomster pba. ny viden fra grundvandskortlægningen.
Kemiske tilstandsvurderinger for nitrat	GEUS udvikler en ny metode til brug for kemiske tilstandsvurderinger fsva. nitrat samt gennemfører ny tilstandsvurdering af grundvand fsva. nitrat. Metoden og tilstandsvurderingerne vil foreligge ultimo 2019.
Kvantitativ tilstandsvurdering	GEUS gennemfører kvantitative tilstandsvurderinger til basisanalysen for tredje planperiode. Arbejdet gennemføres i 2019.
Øvrige kemiske tilstandsvurderinger	GEUS gennemfører også øvrige kemiske tilstandsvurderinger. Arbejdet forventes påbegyndt i 2019 og vil indgå i udkast til vandområdeplaner i 2020.

Målrettede efterafgrøder – beskyttelse af både grundvand og overfladevand

Med Fødevarer- og landbrugspakken blev det tilladt at anvende mere gødning på markerne.

Formålet med de målrettede efterafgrøder er at sikre mod tilbagegang for grundvand og kystvand.

Ikke forringelsesprincip

Datagrundlag

Grundvand: Beregninger fra GEUS af indsatsbehov i ID15 oplande med henblik på at imødegå stigning i belastning ud over 50 mg NO₃/l

Kystvand: Beregning af merbelastning som følge af Fødevarer og Landbrugspakken til de enkelte kystvande.

Principperne er beskrevet i miljøvurderingen af gødningsloven.

Der indgår effekt af lempelser og effekt af baseline og af kollektive indsatser som beskrevet i vandområdeplanerne i det enkelte kystvandopland og år

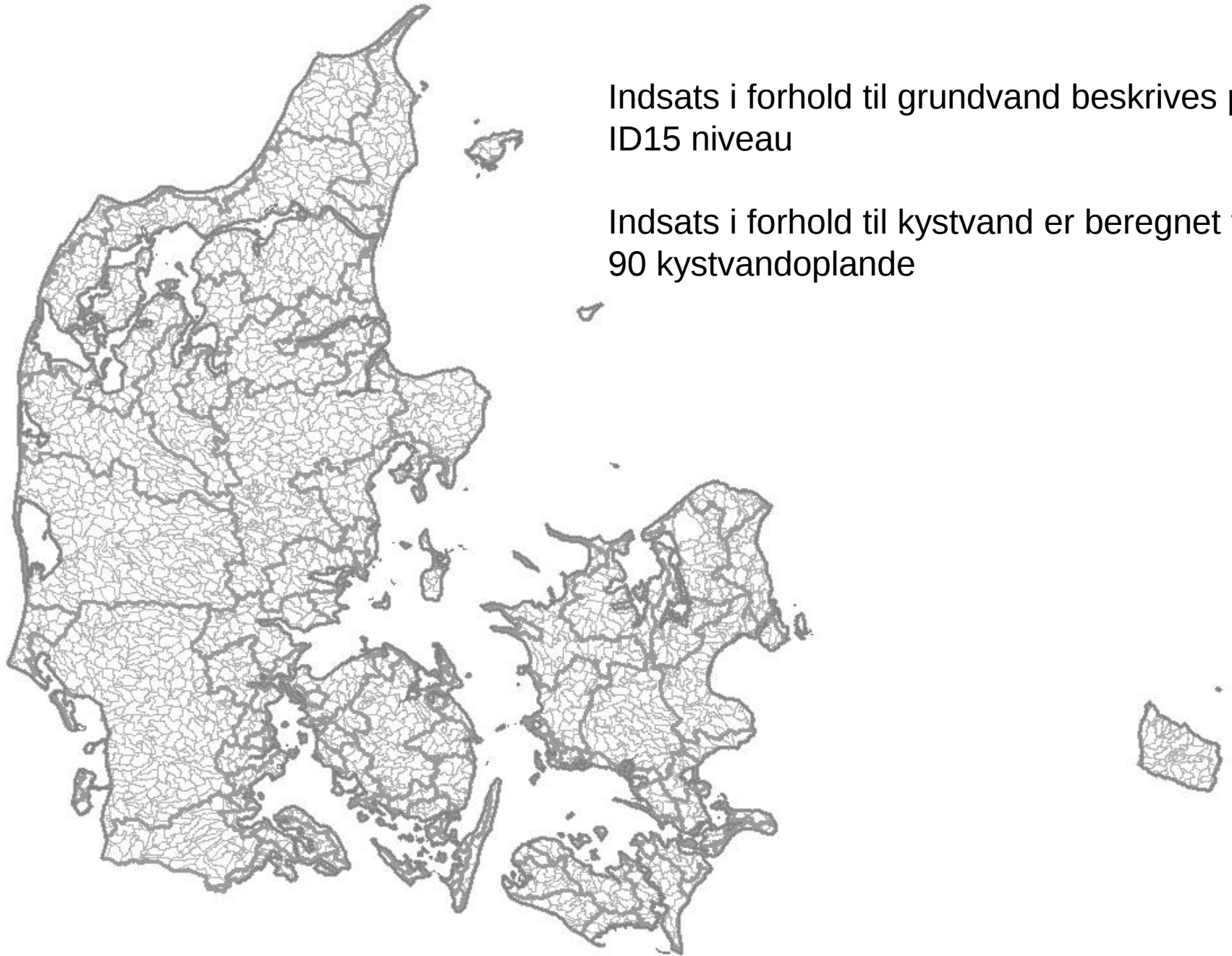
Elementer der indgår i beregning til kyst og til grundvand

	Farve	Effekt k til kyst 2021	Grundvand
Randzoner, i forhold til 2015	Blå	X	
Normtilbagerulning	Grøn	X	X
Forbud mod jordbearbejdning, delvis ophør	Rød	X	X
Akvakultur, dambrug	Rød	X	
Akvakultur, havbrug	Rød	X	
Forsinkelseeffekt, Mariager Fj. og Limfjorden	Rød	X	
Energiafgrøder	Rød	X	X
Økologi	Rød	X	X
Miljøgodkendelser	Rød	X	X
N deposition	Rød	X	X
Biogas, tilpasset norm	Rød	X	X
Slæt i stedet for afgræsning	Rød	X	X
Stigende udbytter	Rød	X	X
Reduktion i landbrugsareal	Rød	X	X
Vådområder, kommunale, statslige, private	Rød	X	
Punktkilder, baselineeffekt	Rød	X	
Udtagning af lavbundsjord, indsats	Rød	X	
MFO	Rød	X	X
Dambrug, opkøb, indsats	Rød	X	
Vådområder, indsats	Rød	X	
Skovrejsning, indsats	Rød	X	X
Minivådområder, indsats	Rød	X	
Punktkilder, indsats	Rød	X	

Kystoplande og ID 15 områder

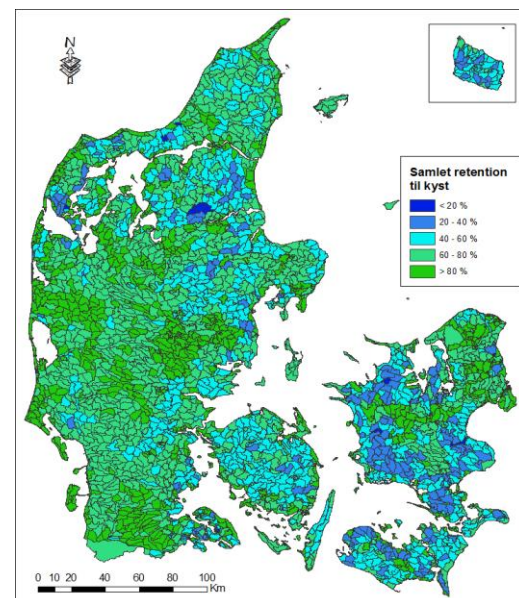
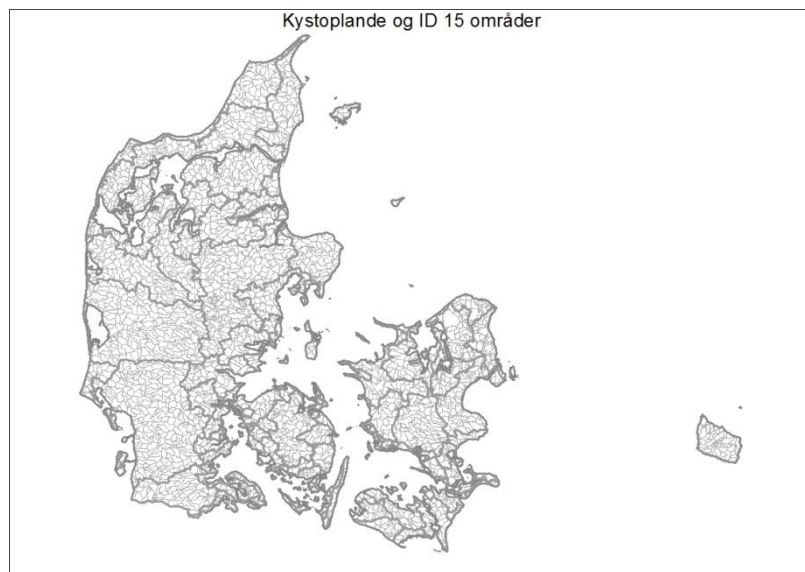
Indsats i forhold til grundvand beskrives på ID15 niveau

Indsats i forhold til kystvand er beregnet til 90 kystvandoplande

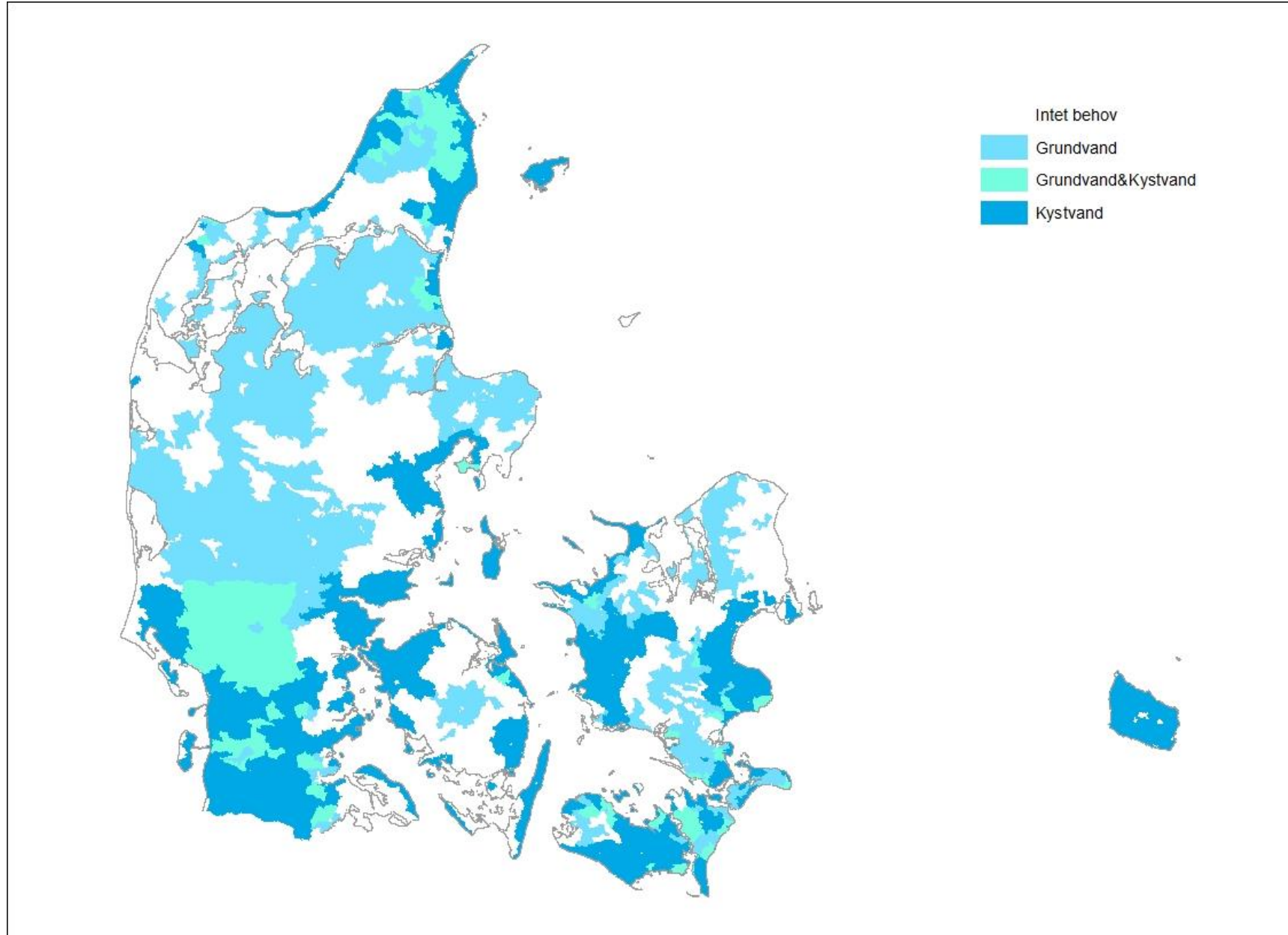

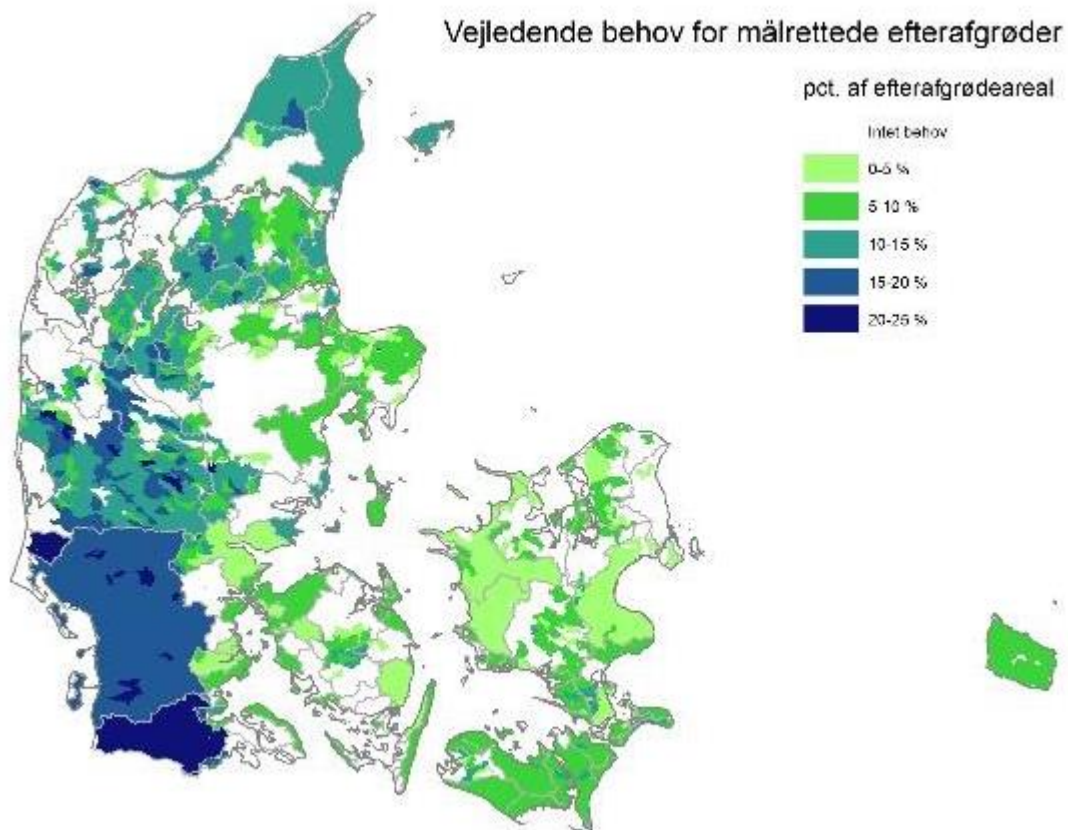
Hvordan regnes?

1. Grundvandsindsats (ID15 niveau) placeres først
2. Effekt af grundvandsindsats i forhold til kyst beregnes ved at indregne retention fra rodzone til kyst
3. Effekt til kyst af grundvandsindsats summeres på kystvandoplandsniveau – sammenholdes med behov til kyst
4. Hvis grundvandsindsatsen dækker behov til kyst -> ingen yderligere indsats.
5. Hvis der er et yderligere indsatsbehov til kyst -> indsatsbehov til kyst omregnes til rodzoneindsats

Nogle områder har et behov i forhold til grundvand andre i forhold til kystvand – og nogle til begge dele

Der var et samlet beregnet behov på ca. 137.000 ha efterafgrøder i 2017 og ca. 120.000 ha i 2018

Kortet viser et vejledende indsatsbehov i procent af efterafgrødegrundarealet.

Tak for opmærksomheden

Projekt om grundvandsforekomsternes tilstand fsva. nitrat

Den nuværende situation

- GEUS har til brug for vandområdeplanerne (VP) for anden planperiode 2015-21 vurderet de danske grundvandsforekomsters kemiske tilstand ifht. nitrat
- Vurderingens metode og resultat er afrapporteret i GEUS rapport 2014/78 *"Grundvandets kemiske tilstandsvurdering Vandområdeplan 2015-21 – data og metodevalg, Kemisk tilstand af danske grundvandsforekomster samlet rapportering"*
- Der er ikke fastsat konkrete indsatser i vandområdeplanerne på grundlag af vurderingerne
- Der foreligger i dag ikke tilstrækkelig viden, der muliggør kemiske tilstandsvurderinger i fuld overensstemmelse med vandrammedirektivet , grundvandsdirektivet og vejledningen/CIS guidance no. 18 *"Guidance on groundwater status and trend assesment"*

Projektets fokus og afgrænsning

- Frem mod basisanalysen for vandområdeplanerne 2021-27 skal der udvikles og anvendes en ny metode for kemisk tilstandsvurdering af grundvandsforekomsterne (GVF) med inddragelse af den viden, der tilvejebringes efter offentliggørelsen af VP for 2015-21
- For så vidt angår tilstandsvurdering af GVF i forhold til nitrat er bl.a. viden fra Den Nationale Kvælstofmodel relevant at inddrage ved udvikling af en ny metode
- I dette projekt gennemføres alene nye vurderinger af GVF's kemiske tilstand fsva. nitrat
- Projektet omfatter ikke vurdering af kemisk tilstand fsva. andre forurenende stoffer eller af væsentlige og vedvarende opgående tendenser i koncentrationer af nitrat (eller andre forurenende stoffer) i GVF
- Den nye metode skal i et efterfølgende projekt videreudvikles med henblik på vurdering af den kemiske tilstand fsva. indholdet af *øvrige stoffer*, der er af betydning for den kemiske tilstand
- Den nye metode vil endvidere blive suppleret af viden om og metoder fra samtidige projekter, hvor bl.a. sammenhænge mellem GVF og henholdsvis

Organisering af projektet

- Det er et selvstændigt formål med projektet, at grundlag for og metode til vurderingerne og dermed vurderingernes validitet og begrænsninger er velbeskrevne og gennemsigtige for interessenterne.
- Projektet gennemføres af GEUS som leverandør, hvor principielle beslutninger træffes af en styregruppe med deltagelse af repræsentanter fra GEUS, Miljø- og Fødevareministeriets departement og Miljøstyrelsen.
- Interessenter inddrages gennem en nedsat teknisk arbejdsgruppe under Blåt Fremdriftsforum, som ledes af Miljø- og Fødevareministeriet, men hvor GEUS deltager.
- Den tekniske arbejdsgruppe inddrages i drøftelser af valg i metodeudviklingen, inden beslutning herom træffes i projektets styregruppe.

Optimering af indsats – og undtagelser

Grundvandsindsats placeres lokalt specifikt for at have effekt på grundvandsforekomst

Yderlige indsats til kystvand er fordelt jævnt i forhold til efterafgrødegrundarealet.

Hvis indsats primært placeres på ID15 oplande med lav retention (lavere end gennemsnit inden for kystvandoplandet), vil indsatsen have større effekt til kyst, og et evt. resterende indsatsbehov blive mindre.

Oplande, hvor det beregnede behov er mindre, end hvad der svarer til 1 ha efterafgrøder, undtages

Oplande med et landbrugsareal <50 ha og et efterafgrødegrundareal <75% af landbrugsarealet, undtages for indsats

I oplande, hvor det beregnede indsatsbehov overstiger 25% af efterafgrødegrundarealet, reduceres udmeldte indsatsbehov til 25%